

VEILING DE COLLECTIE VAN GUSTAV LEONHARDT

Antiek Leonhardt naar veiling

De wereldberoemde Nederlandse Bachvertolker Gustav Leonhardt speelde en woonde in de stijl van vervlogen eeuwen. Zijn huisraad, hoogwaardig antiek, wordt geveild in Londen.

Rob Gollin

Amsterdam

Het valt nog niet mee tot in de kleinste finesses de schoonheid in de kunstcollectie van Gustav Leonhardt (1928-2012) te ontwaren. In de donkere vertrekken van het weelderige Huis Bartolotti, in een bocht van de Herengracht in Amsterdam, branden op een enkel bescheiden peertje na vooral kaarsen. De wereldberoemde klavecijnist, organist, dirigent en aartsvader en hartstochtelijk pleitbezorger van de authentieke uitvoeringspraktijk, die hier bijna veertig jaar woonde, hield niet van elektrisch licht.

Daar is deze dinsdag rekening mee gehouden. Wie in de pronkkamer de marqueterie van de Engels-Nederlandse kast uit de 18de eeuw op waarde wil schatten, ziet de bloemen en vlinders uit exotische houtsoorten en ivoor pas goed door er bijna met de neus bovenop te gaan staan. Het ontwerp in terracotta van Diana, de jachtgodin, dat beeldhouwer Artus Quellinus (1609-1668) maakte voor een marmerreliëf in het stadhuys op de Dam, hangt vrijwel in het duister, hoog boven een Antwerps kabinet van ebbenhout vol zilveren plaquettes en schildpadfineer.

Binnenkort staat de collectie wel in het volle licht: de driehonderd objecten – meubels, zilverwerk, porselein, beelden, schilderijen – gaan op 29 april onder de hamer bij Sotheby's in Londen; geschatte opbrengst 1,8 miljoen euro. Dat de verzameling uiteen valt, is overeenkomstig de wens van Leonhardt, beklemtoont de kunstadviseur van de familie Johan Bosch van Rosenthal tijdens de presentatie van de kunstvoorwerpen. 'Hij liep zelf ook altijd veilingen af. Zijn drie dochters hebben de ruimte noch de behoefte de hele collectie over te nemen. Ze hebben al een bescheiden selectie gemaakt.'

Leonhardt huurde het achterhuis van de patriciërswooning van erfgoedvereniging Hendrick de Keyser, die naar een volgende bewoner op zoek zal gaan. De Keyser (1565-1621) geldt als de architect van het Bartolottihuis.

Leonhardts klavecimbels, klavichords en virginalen – in elk vertrek stonden er wel één of twee – hebben het pand al verlaten, van de hand gedaan aan oudleerlingen. De echo van de instrumenten klatert vandaag nog wel zachtjes door de muziekinstallatie.

Bosch van Rosenthal omschrijft de musicus als een verzamelaar met een uiterst brede interesse: de collectie is gevarieerd in soort en afkomst. Delfts blauw, Chinees porselein, Duits zilver, Franse meubels, Italiaanse tekeningen. *Pièce de résistance* in de laatste categorie is *De ten hemelopname van Maria Magdalena* van Giovanni Battista Tiepolo (1696-1770). Maar in tijd legde Leonhardt zichzelf stringente beperkingen op: vrijwel alle objecten komen uit de 17de en de eerste helft van de 18de eeuw.

Leonhardt
Foto ANP

Het was de periode die hij muzikaal ontleedde om de speelwijze van Johann Sebastian Bach en diens tijdgenoten te reconstrueren. Was het niet welhaast obsessief om naast zulk werk de omgeving ook nog eens barok in te richten? Bosch van Rosenthal: 'Hij kon het zich permitteren, dus waarom zou je het dan niet doen? Ik had het idee dat hij de collectie ook gebruikte voor een beter begrip van de tijd, en daarmee mogelijk ook van de muziek van toen.'

Expert Herbert van Mierlo van Sotheby's beweegt zich opgetogen door de salons met plafondschilderingen en een wandfontein. Na een eerste bezoek was hij verbluft. 'Hier klopt alles. Dit is een Gesamtkunstwerk. Hier had Bach kunnen wonen.'

Adviseur Bosch van Rosenthal herinnert eraan dat Gustav Leonhardt niet uitsluitend in het verleden leefde. Na muzieklessen kwamen weliswaar eerst catalogi over eerstkomende kunst- en antiekveilingen boven tafel, maar die

werden doorgaans opgevolgd door brochures van zijn andere passie: de auto's van Alfa Romeo.

FISCALE AFREKENING

Het pronkstuk van de Leonhardtcollectie blijft in Nederland: een rijk versierde buffetkast van Nederlandse makelij uit de 18de eeuw (niet op foto) is vorig jaar in het bezit gekomen van het Rijksmuseum. De familie gebruikte het bijna 3,5 meter hoge meubel als aanbetaling van successierechten. De hoogte van het bedrag is niet bekend gemaakt. De kast staat nog in het depot van het museum. Een speciale commissie oordeelde dat het object een welkome aanvulling voor de collectie van het Rijk is.

In de slaapkamer van het Bartolottihuis staan stoelen uit de 17de eeuw (geschatte waarde 20- tot 30.000 euro voor 6 exemplaren). Onder: Antwerps kabinet (20- tot 33.000 euro). Boven: een zilveren wijnkoeler (35- tot 47.000 euro) en twee tuinbeelden (55- tot 80.000 euro). Foto's Sander Heezen
